

Visie voor de Gemeente Moerdijk

Inleiding

Waarom een visie voor de lange termijn?

“Waarom ben je met visie bezig, zorg eerst maar eens dat straat en stoep en openbaar groen er netjes bijliggen!” Een reactie die we meermalen hebben gekregen vanuit onze achterban. Terecht, want dat moet gewoon op orde zijn. Toch is een langetermijnvisie hierbij zeker van belang. In een langetermijnvisie leg je vast waar je naar toe wilt. In dit geval: hoe ziet de Gemeente Moerdijk er uit over 20 of 25 jaar? Niet alleen hoeveel huizen, welke wegen en waar industrie, maar ook wat voor soort verenigingsleven, wat voor soort onderwijs, welke voorzieningen etc.

Wanneer je met elkaar afsprekt wat je wilt bereiken over 20 jaar, kun je dit terugvertalen naar het heden. Wat moeten we nu en de komende tijd doen om onze langetermijnvisie te bereiken. Vergelijk het maar met iemand die zich ten doel heeft gesteld ooit een wereldreis te maken. Als je dat echt wilt, ga je daar ook naar leven. Bijvoorbeeld elk jaar wat tijd en/of geld sparen om die reis ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Je gaat dus nu dingen anders doen om een doel in de toekomst te kunnen bereiken.

Terug naar de gemeente Moerdijk en het voorbeeld van het onderhoud. Als in de langetermijnvisie leefbaarheid een belangrijke rol speelt, dan is onderhoud van de openbare omgeving een belangrijk item. Als de constatering is dat dat nu niet goed geregeld is, dan moet je daar op korte termijn iets aan doen. Zo kun je dus een lange termijn visie direct koppelen aan korte termijn acties. *“Ja, en in welke langetermijnvisie van welke gemeente dan ook staat dat leefbaarheid niet belangrijk is”*, is dan een logische reactie. Klopt, maar laat het eens los op andere onderwerpen: welke voorzieningen willen we minimaal in elke dorps- en stadskern hebben? Hoe gaan we om met toerisme? Etc. Als je hierover niet nadenkt voor wat betreft de lange termijn, dan heb je grote kans op een hap-snap beleid. Bijvoorbeeld: we geven nu toerisme voorrang om over enkele jaren te constateren dat het wel erg ten koste gaat van de leefbaarheid.

Dit wil niet zeggen dat de weg om de langetermijnvisie te bereiken voor 100% duidelijk is. Het zal af hangen van de omstandigheden en er zijn altijd keuzes te maken. De visie geeft echter altijd houvast voor de lange termijn. Elke vier jaar (bij het aantreden van een nieuw College van Burgemeester en Wethouders) wordt voor de komende vier jaar bepaald welke stappen worden ondernomen in de richting van de langetermijnvisie. Afhankelijk van welke partijen in het College komen zal de invulling verschillen. Daarom heeft de kiezer ook elke vier jaar wat te kiezen.

Hoe zijn we tot onze langetermijnvisie gekomen?

Voordat we onze visie zijn gaan formuleren, hebben we eerst goed gekeken naar ontwikkelingen om ons heen: wat zijn kansen en bedreigingen. Van de vergrijzing tot industriële ontwikkeling, aandacht voor milieuvraagstukken, toenemende verkeersstromen, plannen in omliggende gemeenten, etc. Daarna hebben we in kaart gebracht wat de sterke en zwakke punten van onze gemeente zijn, bijvoorbeeld de ligging tussen twee wereldhavens (Rotterdam en Antwerpen), het unieke kleigebied met haar dijken en polders, de mooie vestingstadjes, etc. Vervolgens zijn we deze zaken (kansen, bedreigingen, sterkten en zwakten) met elkaar gaan combineren en hebben we vooral ook gekeken wat we echt belangrijk vinden. Hier hebben we uiteraard onder andere geput uit onze voorgaande verkiezingsprogramma's, uit de dorpsplannen die per kern door de bewoners zijn gemaakt en eerder opgestelde relevante documenten, zoals het Rapport Perspectief voor de Moerdijker. Een aantal belangrijke uitgangspunten voor onze langetermijnvisie zijn: behoud van de menselijke maat, kwaliteit van leven en leefomgeving, duurzaam ruimtelijk beheer en duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

Deze visie zal dienen als basis voor ons komende verkiezingsprogramma. Daarin geven we concreet aan welke stappen we de komende vier jaren willen maken in het realiseren van onze visie.

Onze visie

Samenvatting

Kort samengevat is de visie van Onafhankelijk Moerdijk:

Moerdijk, een zelfbewuste plattelandsgemeente met vitale kernen

De drie kernelementen zijn:

Zelfbewust: Moerdijk is een gemeente die zelf weet wat het wil, haar sterkten en zwakten kent en vanuit die houding regionaal en landelijk duidelijk maakt hoe zij haar toekomst ziet.

Plattelandsgemeente: Moerdijk is overwegend een plattelandsgemeente en geen uitloopgebied voor Rotterdam of Antwerpen als het gaat om industrie en logistiek. Dit betekent niet dat industrie en logistiek geen plaats hebben in onze gemeente, maar wel dat deze plaats niet dominant is.

Vitale kernen: Moerdijk bestaat uit 11 kernen. Als deze kernen bruisen door een goed verenigingsleven en voldoende voorzieningen, zal het Moerdijk ook goed gaan. Het moet prettig wonen zijn in alle kernen van Moerdijk. Hierbij worden de verschillende karakteristieken en wensen van de kernen in ogenschouw genomen. Gemeentelijk beleid is daarom vooral geen eenheidsworst.

Centraal in de visie van Onafhankelijk Moerdijk staat een gezonde balans tussen wonen, werken en recreëren. In een gemeente met een grote diversiteit is dit een belangrijke uitdaging die niet uit de weg gegaan mag worden. Kern is dat het hier prettig wonen, werken en recreëren is. Dat kan alleen als continu op basis van deze samenhang keuzes worden gemaakt. Prettig wonen is de basis. Er is werk dichtbij voor wie dat willen. Goede verbindingen zorgen ervoor dat het werk in de omgeving (Breda, Roosendaal, Rotterdam etc.) ook dichtbij is. Moerdijk is daardoor een mooie mix tussen forensen en zij die hun (vrijwilligers)werk dichtbij hebben. Dit kan er tevens voor zorgen dat de voorspelde bevolkingskrimp in Moerdijk niet plaatsvindt. Moerdijk is op deze manier aantrekkelijk voor jong en oud. Groei is echter niet de doelstelling, het gaat om groei in kwaliteit van leven (welzijn/leefbaarheid).

De balans kan worden samengevat in een nieuw credo voor onze gemeente: **SAMEN MOERDIJK.**

Uitwerking per onderwerp

Milieu

Huidige situatie

Moerdijk is qua oppervlakte een grote gemeente met veel kernen. Het heeft een typische plattelandsstructuur, met aan de westkant open polders, groen en recreatie. Aan de andere kant is er het industrieterrein Moerdijk dat allerlei mogelijke vervuiling uitstoot: CO₂, fijnstof, stank, geluid en andere vreemde stoffen die druk leggen op de gezondheid van mens, dier en plant.

De overheid, zowel provincie als gemeente, verlenen milieuvergunningen die vervuiling toestaan. Tegelijkertijd is controle op deze vergunningen een belangrijke overheidstaak. De burger merkt van deze taak weinig. Alleen bij calamiteiten komt er beperkte informatie beschikbaar. Veroorzakers van vervuiling worden lang niet altijd aangewezen en aangesproken. Dit tot frustratie van de inwoners in de direct omliggende kernen.

Door deze milieuvergunningen wordt geweld gedaan aan het zogenaamde *stand still* beginsel: meer vervuiling betekent hoe dan ook meer druk op de gezondheid van mens, plant en dier.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 zal vervuiling door geluid, stank en fijnstof met 60% zijn afgenomen. Technische ontwikkelingen helpen daarbij. Deze technische ontwikkelingen komen voort uit onderzoek en

wetenschap, waaraan ook binnen de Moerdijkse gemeentegrenzen nadrukkelijk wordt bijgedragen (zie onderwijs). Overtollige energie wordt gebruikt voor verwarming of energievoorziening voor andere bedrijven en woningen. Niets gaat verloren en hergebruik is standaard. Het vormt een gesloten systeem met duurzaamheid als uitgangspunt.

Gezondheid, schone lucht, stilte, kwaliteit van de leefomgeving zijn de speerpunten waaraan voortdurend gewerkt wordt. Er worden continu metingen verricht om de luchtkwaliteit en geluidsbelasting te meten. De resultaten hiervan zijn openbaar en worden periodiek gepubliceerd door de gemeente. Er wordt bovendien onmiddellijk opgetreden tegen overtredingen, desnoods door (tijdelijke) sluiting. De controles van bedrijven en de metingen worden uitgevoerd door een onafhankelijke instantie. In een Raad van Toezicht hebben omwonenden zitting.

Er wordt met omliggende gemeenten en provincies samengewerkt aan de Groene Deltagedachte. Dit heeft geleid tot een groene buffer tussen Rotterdam en Antwerpen. West-Brabant, de Hoekse Waard, Goeree Overflakkee en het eiland Tholen vormen een welvend gebied van land- en tuinbouw en kleinschalige industrie waar het goed toeven is voor de toerist, de recreant en vooral de bewoners in een leefbare bufferzone tussen de twee wereldhavens.

Zorg en welzijn

Huidige situatie

De huidige zorgsector wordt momenteel gekenmerkt door grote concerns waarbij efficiency een belangrijke drijfveer is. Grote woonzorgcomplexen verrijzen al dan niet aan de rand van een kern. Vergrijzing zal ook in Moerdijk de behoefte aan verzorging doen toenemen. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) heeft de gemeenten taken opgelegd die in het verlengde staan van “meedoen” en niet aan de kant staan. In de praktijk komt het erop neer dat de negen geformuleerde prestatievelden nog niet allemaal ingevuld zijn. Er is onduidelijkheid over de te besteden gelden. Het heeft er alle schijn van dat de belangrijkste taak het aanbesteden van huishoudelijke hulp is, waarbij de prijs de belangrijkste rol speelt. Zoals bij meerdere aanbestedingen heeft dit vervolgens geleid tot financiële problemen bij de grote thuiszorginstellingen. Bovendien kan worden vastgesteld dat het PersoonsGebonden Budget (PGB), dat uitgaat van de zorgvrager, niet overal even goed uit de verf komt. Zorg is over het algemeen aanbodgedreven in plaats van vraaggericht. De toenemende zorgvraag zal de druk op dit stelsel verder vergroten.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

Het roer zal drastisch om moeten. Uitgangspunt daarbij is dat de zorgvrager, de consument, centraal staat. In overleg met de gemeente(n) en de zorgaanbieders wordt bepaald hoe het beste invulling gegeven kan worden aan de zorgvraag. Kwaliteit van leven en de menselijke maat staan hierin centraal. Kleinschaligheid en mix van zorg, onderwijs en andere basisvoorzieningen wordt per kern georganiseerd. Belangrijk is ouderen zelfstandig te laten wonen in nieuw te ontwikkelen woonvormen aansluitend bij de gedachte van ILC Zorg Voor Later op dit gebied.

Daarnaast wordt heel actief preventief gewerkt door bijvoorbeeld bewegen voor ouderen en kwaliteit van leefomgeving waarbij zorgleefplannen een duidelijke rol spelen. Gemeente, huisartsen en wijkverpleegkundigen zorgen ervoor dat de wijkzuster anno 2010 weer in de kernen komt, dat wijken en kernen in kaart worden gebracht ten aanzien van (toekomstige) gezondheidsproblemen en dat hiernaar preventief gehandeld wordt. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor jongeren. Huisartsenzorg wordt – ook buiten de reguliere tijden – binnen de gemeentegrenzen aangeboden. Onderwijs en kennisoverdracht vindt ter plekke plaats. Dit wordt tevens een belangrijke economische peiler in de Gemeente Moerdijk. De zorg als “witte motor” zal een belangrijke bijdrage leveren aan het vitaal houden van de kernen.

Voorzieningen

Huidige situatie

De samenvoeging van de 5 voormalige gemeenten tot één Gemeente Moerdijk doet regelmatig de discussie oplaaien of de voorzieningen die er voor de herindeling per kern waren gehandhaafd moeten blijven. Hierbij lijken vooral rekensommetjes de boventoon te voeren. Verder is er druk op de

middenstand in de zin dat in toenemende mate kleine winkels verdwijnen als gevolg van onder andere de toegenomen mobiliteit van consumenten. Daarnaast stagneert de bevolkingsgroei en zal er mogelijk sprake zijn van een bevolkingskrimp van ca. 9%, zo zijn de laatste voorspellingen voor Moerdijk. Ook de stagnerende woningbouw en de te grote invloed van projectontwikkelaars hebben een indirecte negatieve invloed: er wordt te weinig en niet naar behoefte gebouwd.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

Het landelijk gebied als aantrekkelijke woonomgeving wordt ten volle benut door alle kernen de mogelijkheid te geven te groeien. Moerdijk is in 2030 een zeer aantrekkelijke woonwerk omgeving. De bereikbaarheid tussen kernen, naar het industrieterrein en naar de omgeving is geoptimaliseerd. Milieuoverlast is tot een minimum gereduceerd.

Daarnaast worden vrijwilligers optimaal door de Gemeente gefaciliteerd. De Gemeente stimuleert, denkt mee, ondersteunt in financiële en andere zin. Zij erkent dat vrijwilligers, al dan niet in verenigingsverband, zorgen voor een belangrijke sociale cohesie die het prettig maakt om in Moerdijk te wonen en draagt hier in de volle breedte aan bij.

Ook sportvoorzieningen zijn in voldoende mate aanwezig. In elke kern zijn sportvoorzieningen, zowel voor binnen- als voor buitensport. Door slimme samenwerking tussen sportverenigingen worden veel sporten toegankelijk gemaakt voor de jeugd in alle kernen. De Gemeente stimuleert lid worden van sportverenigingen. Door laagdrempeligheid om aan sport te doen (doordat dit dicht bij huis tegen beperkte kosten kan) blijven inwoners hun leven lang sporten.

Goede winkelvoorzieningen zijn van belang voor de leefbaarheid. De Gemeente initieert en ondersteunt waar nodig om eraan bij te dragen dat er een voldoende winkelvoorzieningsniveau is. Door slimme combinaties te maken van verschillende commerciële en niet-commerciële voorzieningen en eventueel door de inzet van vrijwilligers worden voorzieningen op niveau gehouden. Van belang is het daarbij dat ook de inwoners hun steentje bijdragen door gebruik te maken van deze voorzieningen.

Inrichting en onderhoud van de leefomgeving wordt in nauw overleg met de bewoners van de verschillende kernen afgestemd. Om dit te bevorderen wordt de inrichting van bestuur en ambtelijk apparaat hierop afgestemd. Hier wordt nadrukkelijk dorps- en stadskerngericht geopereerd. Basisvoorzieningen, zoals een school, bibliotheek, kinderopvang, een gemeenschapshuis en sportvoorzieningen zijn in elke kern aanwezig. Belangrijke obstakels, zoals verkeersknelpunten en overlast veroorzakende bedrijven, worden uit de weg geruimd door middel van door de bevolking gedragen oplossingen, zoals uitplaatsing van die bedrijven.

Woningbouw

Huidige situatie

Momenteel is de bouw voornamelijk aanbodgedreven. Projectontwikkelaars bepalen voor een groot deel wat en hoe gebouwd wordt, mede door hun sterke grondposities. Dit heeft als gevolg dat er onvoldoende ruimte is voor groen, speelvoorzieningen en parkeergelegenheid. Ook de koppeling van nieuwe wijken naar onder andere zorgvoorzieningen is te beperkt. De Gemeente heeft onvoldoende de regiefunctie in dergelijke ontwikkelingen. Ook de bouwstromen naar de verschillende kernen zijn te gering waardoor voorzieningen steeds verder onder druk komen te staan. In bestemmingsplannen wordt te weinig rekening gehouden met de behoefte van (toekomstige) bewoners: er is te weinig ruimte voor starters-, sociale en seniorenwoningen.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 is als gevolg van kleinschalige woningbouwprojecten die zijn gebaseerd op woonbehoefte en op levensloopbestendige bouw een impuls gegeven aan de leefbaarheid in de kernen. Hierdoor is de aantrekkingskracht van deze kernen groter geworden voor zowel lokale starters als woningzoekenden uit de omgeving. De kernen zijn hierdoor vitaal, niet in de laatste plaats door een nog steeds zeer levendig en actief verenigingsleven.

Bij de bouw van woningen en kleine woningbouwprojecten wordt rekening gehouden met 4^e generatie ouderen, die in staat worden gesteld vraaggerichte woningbouwprojecten te starten. Zie ook projectvoorbeelden van ILC Zorg Voor Later. Individueel of collectief particulier opdrachtgeverschap is eerder regel dan uitzondering. Als het gaat om huurwoningen is het toewijzingsbeleid volledig transparant.

Er wordt bij woningbouw gekozen voor kwaliteit en duurzaamheid. Dit betekent onder andere dat elke woning in zijn eigen energiebehoefte voorziet.

Veiligheid

Huidige situatie

Veiligheid is een zeer actueel onderwerp. In grote steden is de veiligheidssituatie in sommige buurten alarmerend. Door de individualisering en de betuttelende overheid is de veiligheid of in elk geval het gevoel van veiligheid verslechterd. Dit breidt zich ook uit naar het platteland waar in toenemende mate overlast is door drugsgebruik en –handel. Normen en waarden vervagen onder het mom van de ruimte voor het individu. Politie en zorgverlening zijn onvoldoende in staat hierop in te spelen. Er vindt verruwing plaats en het gevoel van onveiligheid is ook in de Moerdijkse kernen groter geworden. De openbare ruimte is niet op alle plaatsen voldoende onderhouden waardoor ook in fysieke zin onveilige situaties ontstaan. Bijvoorbeeld door slecht onderhouden stoepen, maar ook door de inrichting van wegen die het automobilisten mogelijk maken veel te hard te rijden.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

Veiligheid zit al in diverse andere onderwerpen besloten, maar verdient ook al apart onderwerp aandacht. Voor iedereen, maar vooral voor min of meer kwetsbare mensen is het om je prettig te voelen nodig, dat je de mensen in de buurt vertrouwt. En dat heeft weer alles te maken met het elkaar kennen. In de meeste buurten, dorpen en steden verandert de bevolkingssamenstelling regelmatig. Daar zijn allerlei oorzaken voor waar we hier niet op in gaan omdat dergelijke bewegingen nauwelijks te sturen of te beïnvloeden zijn. Maar dat betekent dat bijvoorbeeld ouderen vertrouwde buren zien vertrekken en nieuwe mensen in de plaats zien komen. En ook dat mensen met psychiatrische problemen in een buurt komen wonen waar ze niemand kennen.

Aan veiligheid zit overigens natuurlijk ook een fysieke kant: begaanbare trottoirs, oversteekplaatsen met overzicht, veilige speelplekken en speeltoestellen, goede verlichting, hang- en sluitwerk, misschien camera's, parkeergelegenheid voor scootmobiel met oplaadpunten enzovoort. Daar kan een woonstichting in samenwerking met opbouwwerk een hoop preventiewerk verrichten. Het is overigens ook van belang mensen met een eigen huis te faciliteren (dat is in ons werkgebied toch de helft van de populatie!).

Veiligheid is in 2030 gewaarborgd door een sterke sociale structuur. Enerzijds door het sterke verenigingsleven, anderzijds door de aanwezigheid van een aantal basisvoorzieningen in alle kernen. Er is een cultuur van sociale controle die ieder de ruimte biedt, maar waar elkaar helpen gewoon is. Rekening met elkaar houden is gemeengoed. De gezondheidszorg en de politie staan zodanig dicht bij de samenleving dat zij waar nodig ook snel en adequaat kunnen helpen.

Ook het onderhoud van de openbare ruimte is zodanig dat eenieder veilig over straat kan gaan. Omdat de overheid met grote regelmaat op de juiste onderwerpen handhaaft is er ook een groot gevoel van veiligheid.

Cultuur en toerisme

Huidige situatie

Mensen zijn op zoek naar hun identiteit, eigenheid en geschiedenis. Dit maakt een groot deel van hun leven uit. Dit is als gevolg van de individualisering alleen maar sterker geworden. Hierop wordt momenteel onvoldoende ingespeeld binnen de Gemeente Moerdijk. Cultuur wordt teveel verheven voor iets voor de elite en staat her en der teveel af van de eigenheid en de kracht van de eigen cultuur. Denk aan het idee van een filmzaal in het Gemeentehuis voor het vertonen van films voor een klein publiek en zet dat af tegen de al jarenlang bestaande behoefte van bijvoorbeeld carnavalsverenigingen om fatsoenlijke ruimtes te hebben voor het bouwen van hun carnavalswagens. Toerisme wordt momenteel te eenzijdig ingestoken vanuit het perspectief van de lokale ondernemers. Uiteraard zijn zij belangrijk voor onze gemeenschap, maar de ontwikkeling van toerisme moet in

balans zijn met de leefbaarheid en passen bij het karakter van de verschillende Moerdijkse kernen. Een mogelijk uit de hand lopend voorbeeld in dit verband zijn de plannen met Fort Sabina: hier worden miljoenen ingepompt om er een toeristische trekpleister van te maken.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 heeft elke heemkundekring een nadrukkelijke plaats in elke kern. De geschiedenis per kern is goed in beeld en actieve educatie richting jong en oud: zowel voor de bewoners, als ook voor toeristische doeleinden.

Allerlei cultuuruitingen worden door de Gemeente actief gestimuleerd. Er is geen gemeentebreed cultuurbeleid uitgerold, maar de cultuurondersteuning sluit aan bij de behoefte uit de kernen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan onderdak voor bouwers van carnavalswagens.

Ook is de Gemeente samen met haar inwoners actief als het gaat om het behoud van beeldbepalende gebouwen, zoals kerken. Er is een gemeentelijke monumentenlijst. Daar waar mogelijk zijn ook de toeristische mogelijkheden in deze benut zonder dat dit verwordt tot de nieuwe functie van deze gebouwen. Er is een fonds dat eigenaren van historische panden zonodig ondersteunt in het beheer van deze panden, teneinde het erfgoed in een goede staat te houden.

Moerdijk kent nog steeds de toeristische trekpleisters die het anno 2009 ook al kent. Deze zijn gericht op zowel de lokale bevolking als toeristen van buiten. Qua omvang is dit zodanig dat deze in balans is met de leefbaarheid in de kernen. Geen van de kernen, ook niet Willemstad, is uitgegroeid tot een landelijke toeristische trekpleister. Het is bekend om zijn specifieke kenmerken, bijvoorbeeld de jachthaven(s) en de monumentale gebouwen. Het trekt een specifiek publiek, vooral dagjesmensen, die afkomen op deze specifieke kenmerken.

Verkeer

Huidige situatie

Moerdijk heeft als doorgangsbied te maken met rijkswegen (A29/A4, A16, A59/A17, de spoorlijnen Roosendaal-Rotterdam en Breda-Rotterdam, waterwegen als Hollands Diep, Volkerak en Dortse Kil, buisleidingenstraten. Het meeste wegverkeer gaat van noord naar zuid en omgekeerd. Deze verbindingen worden alsmaar drukker, getuige de toegenomen files op de rijkswegen in en rond Moerdijk. De grote aantallen verkeersbewegingen hebben met de huidige uitstoot effect op de volksgezondheid. Er zijn een aantal plaatsen waar de fijnstofgrenzen worden overschreden. Daarnaast is er geluidsoverlast en eventueel gevaar voor calamiteiten vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Ook binnen de Gemeente zijn er veel verkeersbewegingen en navenante knelpunten waar inwoners last van ondervinden. Het gaat dan bijvoorbeeld om fijnstof, trillingen door zwaar verkeer waardoor schade aan huizen ontstaat, geluidsoverlast. Knelpunten zijn er momenteel onder andere in Klundert (als gevolg van sluipverkeer richting het industrieterrein Moerdijk), Zevenbergen en Langeweg.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

Uitgaande van kwaliteit van leven is in 2030 door invoering van verbeterde (schonere en stillere) technieken een duidelijke afname van fijnstof gerealiseerd, zijn verkeersmaatregelen getroffen die de filedruk heeft doen afnemen. De kwetsbare Moerdijkbrug is vervangen door een nieuwe of door een tunnel voor personenwagens en een brug voor vrachtwagens.

De ruit rond Moerdijk die gaat ontstaan door het doortrekken van de A29/A4 en de bestaande A16 is veilig omdat gevaarlijke stoffen vanuit de Botlek via buisleidingen loopt en niet meer middels vrachtwagens. Hetzelfde geldt voor het goederenvervoer per trein.

Bij het doortrekken van de A4/A29 is maximaal rekening gehouden met de omgeving. Langs deze route zijn groenbuffers en in het landschap passende geluidsreducerende maatregelen getroffen. De open ruimte om deze rijksweg blijft gehandhaafd en is niet verrommeld door allerlei bedrijvigheid direct langs deze snelweg.

Binnen de gemeente zijn de belangrijkste verkeersknelpunten opgelost met behulp van rondwegen (Klundert, Zevenbergen) en maatregelen om sluipend vrachtverkeer te weren. Met behulp van moderne hulpmiddelen is er continu handhaving hierop. Bedrijven worden tevens aangesproken op het gedrag van hun medewerkers, leveranciers en afnemers in deze. Bovendien zijn de

navigatiehulpmiddelen zodanig doorontwikkeld dat sluiproutes niet worden geadviseerd. Parkeeroverlast behoort tot het verleden doordat openbaar vervoer tussen de kernen is verbeterd (betere dienstregeling en lage tarieven), er voldoende ruimte wordt gecreëerd voor parkeren, zowel in woonbuurten als in winkelomgevingen en grote drukke winkels zoveel mogelijk aan de rand van kernen worden geplaatst. Uitgangspunt is dat er voldoende parkeergelegenheid is voor bewoners. Daarnaast zijn er voorzieningen voor het winkelend of recreërend publiek.

Landbouw

Huidige situatie

Moerdijk heeft een groot areaal van vruchtbare polders. Zeeklei waarop goed geoerd kan worden. Er zijn ook op het terrein van landbouw ontwikkelingen zoals het AFC Steenberg en de komst en groei van Rijkzwaan in Fijnaart. Daarnaast heeft de ZLTO uitgesproken de groentetuin van West-Europa te willen worden.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 heeft de landbouw in onze streek zich ontwikkeld tot de groentetuin van West-Europa. Kennisuitwisseling en hoogwaardige technologie vanuit de verder uitgebouwde in Moerdijk gevestigde vernieuwers op dit gebied heeft ertoe bijgedragen dat de landbouw op het zeekleigebied de volle grondteelt tot vernieuwing heeft gebracht. Uiteraard is deze landbouwontwikkeling gemeentegrensoverschrijdend en heeft het zich uitgebreid tot en verbonden met de Hoekse Waard, Zeeland en het Westbrabantse kleigebied. Daarbij is met behulp van nieuwe technieken ook de milieuvriendelijkheid van deze landbouw enorm toegenomen. Daarnaast zijn grenzen gesteld aan de aan- en afvoer van producten en wordt slim gebruik gemaakt van de beperkingen die de smalle dijken en polderwegen met zich meebrengen.

Kleinschaligheid is ook terug te vinden in lokale veeteelt. De roep om schaalvergroting is gekeerd. Biologisch en verantwoord boeren zijn ook in dit deel van de sector tot volle wasdom gekomen. Daarnaast is er voor boeren ruimte om ook alternatieve bezigheden te ontwikkelen, zoals kleinschalig kamperen op de boerderij en productenverkoop.

Water

Huidige situatie

Water speelt in de Gemeente Moerdijk een belangrijke rol. Een rol die alleen maar groter wordt (zie ook het rapport van de commissie Veerman). Ook hier is er druk van derden om op ons grondgebied hun beleid uit te rollen. Geconstateerd kan worden dat water belangrijk is in de landbouw en de weg naar het worden van de groentetuin van West-Europa. Vooral zoet water is hierbij van belang. Daarover kan nu beschikt worden.

Vanuit de industrie wordt het Hollands Diep gebruikt als koelwatervoorziening, daarnaast is het een druk bevaren route waarbij het risico op ongelukken is toegenomen.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 is vanuit de uitgangspunten kwaliteit van leven, duurzaamheid en menselijke maat/kleinschaligheid de veiligheid van de scheepvaart verder verbeterd als gevolg van technologische ontwikkelingen. Daarnaast is door nieuwe technieken enerzijds voldoende zoet water beschikbaar voor de landbouw en anderzijds zijn de mogelijkheden om zout/brak water te gebruiken ten behoeve van landbouw ook toegenomen. Tevens is opwarming van het Hollands Diep voorkomen door verbeterde koelwatertechnieken.

De structuur van lokale kreken en sloten en andere opbergplaatsen voor water is verder verstrekt doordat volledige aansluiting is gevonden bij de ecologische hoofdstructuur. De groene zones rond het industrieterrein Moerdijk zijn verder versterkt.

Industrie en economie

Huidige situatie

Moerdijk staat regionaal en landelijk volop in de belangstelling. Door het uitgestrekte gebied van ca. 18.000 ha., het 40 jaar oude industrieterrein, de gunstige ligging tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen, het gebrek aan ruimte elders en een stevige achterkamertjeslobby hebben Moerdijk op de kaart gezet als hotspot voor de zware categorieën industrie en logistiek (zie onder andere Pieken in de Delta). Een andere sterke lobby heeft dit vergroot omdat de beoogde industriële ontwikkelingen in de Hoekse Waard geen doorgang vinden. Het lijkt alsof een aantal bestuurders haast kost wat kost streven naar industriële en logistieke uitbreiding op Moerdijs grondgebied, ondanks het feit dat er duidelijke en goed onderbouwde argumenten (onder andere door het CPB, maar ook door milieubewegingen) om dit vooral niet te moeten willen. Los van deze rapporten wordt vrij eenvoudig heen geprikt door de retoriek van de huidige voorstanders. Zeker als er wordt aangegeven dat er door de geplande ontwikkelingen sprake zal zijn door milieuwinst (meer industrie en andere bedrijvigheid leidt tot milieuwinst?!).

Natuurlijk heeft Moerdijk een zeer gunstige ligging. Dat werd 40 jaar geleden bij de stichting van het industrieterrein Moerdijk ook al gezien. In de afgelopen 40 jaar is er echter in de wereld veel veranderd: productie verschuift naar lage lonen landen, in plaats van tomeloze groei is er meer focus op kwaliteit en duurzaamheid en daarmee zuinig gebruik van ruimte en middelen. Dezelfde reflex hanteren als 40 jaar geleden – terwijl ook dat plan mislukt is als je kijkt naar de hoeveelheid grond op het industrieterrein die na 40 jaar nog steeds braak ligt – getuigt op zijn minst van een zeer slecht lerend vermogen. Als je hier de offers tegenover zet die (oud) omwonenden hebben moeten brengen (onder andere gedwongen uitplaatsing, stank-, geluid en andere overlast) en de onomkeerbare schade die is toegebracht aan landschap, plant en dier, wordt het huidige beleid nog schrijnender. Er zijn teveel verkeerde offers gebracht. Het roer moet hier dus echt om!

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In het licht van bovenstaande is Moerdijk en ook de rest van West-Brabant een belangrijke groene buffer tussen de Havensteden Rotterdam en Antwerpen. Er is door een effectieve samenwerking van alle gemeenten tussen de A16 en Zeeland en die in de Hoekse Waard een groene delta ontstaan waarin de oude krekensstructuur is hersteld en aansluit op het groen ten zuiden van de A58. Verbindingen (o.a. buisleidingen en openbaar vervoer) zijn geoptimaliseerd met kwaliteit van leven en duurzaamheid en niet tomeloze economische groei als uitgangspunt. De regio vergroot hierdoor haar aantrekkingskracht als woongebied en gebied om te recreëren dicht bij de werksteden Rotterdam, Antwerpen en Breda.

In plaats van verdere uitbreiding van het industrieterrein heeft concentratie en verduurzaming plaatsgevonden. Dat wil zeggen dat het industrieterrein kleiner is geworden en de schadelijke uitstoot aanzienlijk is verkleind (zie ook onder milieu). Milieubelastende bedrijven in de directe omgeving van woningen worden verplaatst naar het industrieterrein. In plaats van focus op productie is er een focus op innovatie en groei in kwaliteit in plaats van kwantiteit. Er is een sterke kenniscultuur die aansluit bij de Moerdijkse bedrijvigheid en haar speerpunten kent in innovatie en duurzaamheid.

Dit brengt ook andersoortige werkgelegenheid met zich mee en biedt geweldige kansen voor de Moerdijkse jongeren in 2030. Bovendien is deze werkgelegenheid juist ook gegroeid in andere sectoren, in het bijzonder in de zorg. Immers, Moerdijk bestaat uit vitale kernen waar mensen dus graag opgroeien en ook oud worden. Zorg staat hier dichtbij en is een sterk gegroeide en sterk geïnoveerde werkgelegenheidssector (zie ook onder Zorg en welzijn).

Ook in alle kernen is ruimte voor bedrijvigheid die past bij omvang en aard van deze kernen. Het gaat hier om middenstand, (innovatieve) landbouw, lokale zorgverlening en kleinschalige dienstverlening.

Energie

Huidige situatie

Het Moerdijkse industrieterrein verbruikt en verspilt veel energie. Momenteel is er veel aandacht voor windenergie, waarbij steeds duidelijker wordt dat het rendement hiervan op land beperkt is en het

vooral rendabel is door stevige subsidies. Wereldwijd is de ontwikkeling van windenergie dan ook vooral gericht op windparken op zee. Interessantere opties zijn verwarming en koeling door gebruik te maken van grondwater en vooral ook het sluiten van het energiesysteem (in normaal Nederlands: het voorkomen van verspilling van energie door hergebruik). Hier lijken dus geweldige kansen te liggen.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 voorziet – ook op dit vlak vanuit de uitgangspunten kwaliteit van leven en de menselijke maat – elke woning in zijn eigen energievoorziening. Grote energievoorzieningen zijn niet meer nodig, ook de optie van kernenergie is voorgoed van tafel. Door slim gebruik van nieuwe technieken en het marginaliseren van energieverpilling (onder andere door ketenvorming: bedrijven helpen elkaar bij de energievoorziening, wat de een tekort komt heeft de ander over en vice versa) voorziet ook het industrieterrein in haar eigen energie. Sterker nog, door haar innovatieve kracht heeft zij hieraan ook buiten de Moerdijkse grenzen een belangrijke bijdrage geleverd.

Onderwijs

Huidige situatie

Voor scholen in vooral kleine kernen is het lastig om te blijven voldoen aan de hedendaagse eisen: kwaliteit van de gebouwen, voldoende leerlingen, eisen voor wat betreft voor- en naschoolse opvang. De afgelopen tijd zijn middelbare scholen verdwenen uit diverse Moerdijkse kernen. Techniekopleidingen en de bovenbouw van middelbare scholen is nog onvoldoende aanwezig. Het gemiddelde opleidingsniveau in de gemeente Moerdijk is laag wanneer dit landelijk wordt vergeleken. Er is wel een beweging bezig om een en ander te versterken: een volwaardige HAVO/VWO bovenbouw, technasium, werken in de richting van brede scholen etc.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

In 2030 is het principe van brede scholen in de Moerdijkse kernen verwezenlijkt. Er zijn slimme combinaties van voorzieningen waarin ook de basisscholen hun plekje hebben gevonden. Het zijn ontmoetingsplekken waar jong en oud samenkomen en opvang goed geregeld is op een vraaggerichte wijze. Hierbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van vrijwilligers die de sociale cohesie in de kernen verstevigen.

Er is volwaardig middelbaar onderwijs binnen de gemeentegrenzen; van VMBO tot gymnasium, onderbouw en bovenbouw. Belangrijk specialisme is technisch middelbaar onderwijs. Hier is sterke samenwerking met de ondernemingen binnen het Moerdijkse waardoor opleiding en werken nauw aansluiten. Door deze samenwerking kan de jeugd niet alleen rekenen op de juiste scholing, maar ook op een baan. Gekoppeld aan goedkope en kwalitatief goede huurwoningen kan de jeugd hierdoor binnen de grenzen van de gemeente worden gehouden. Waardoor een doelstelling: beperkte groei een waardevolle impuls krijgt. Deze opleiding heeft een duidelijke landelijke naam als het gaat om opleidingen op het gebied van innovatie en duurzaamheid in techniek en van innovatie op het gebied van milieu.

Bestuur en organisatie

Huidige situatie

Er is geregeld kritiek op het bestuur en de gemeentelijke organisatie. Anderzijds worden er ook regelmatig prijzen gewonnen door onderdelen van de gemeentelijke organisatie. De kracht van de organisatie zit vooral in de zogenaamde frontoffice; daar waar je een paspoort of rijbewijs vernieuwt. Daarachter blijkt echter nog veel te verbeteren, getuige de klachten die er zijn. Het bestuur van de Gemeente – het College van Burgemeesters en Wethouders zet hier de toon. Die toon is momenteel niet wat verwacht zou mogen worden. Een verslechtering is waar te nemen. Zelfs zodanig dat inwoners op verschillende kerncontactavonden – avonden waar burgers en het gemeentebestuur met elkaar in gesprek gaan – weglopen. Er vindt onvoldoende echte dialoog plaats waardoor de burger zich onvoldoende serieus genomen voelt. Plannen zijn al teveel in het gemeentehuis voorgerekookt met soms slechts enkele belanghebbenden. De afstand tussen burger en politiek wordt zo, evenals op landelijk niveau, groter in plaats van kleiner.

Visie Onafhankelijk Moerdijk

Het bestuur van de (nabije) toekomst heeft de focus om mensen te helpen op een integere, transparante en dienstbare wijze. Zij komt digitaal en fysiek naar de burger toe. Zij denkt vanuit de vraag van de burger en niet vanuit de producten of de regels van de overheid. Zij maakt optimaal gebruik van de deskundigheden van burgers, verenigingen en bedrijven. Dit doet zij niet achteraf, maar steeds zo vroeg mogelijk zodat er echt ruimte is voor burgers, verenigingen en bedrijven om ook echt mee te denken en doen. Zij komt haar afspraken altijd na, is pro-actief, transparant en gaat voorop in de zelfbewustheid van de gemeente. De organisatie is ingericht op de verscheidenheid aan kernen binnen de Gemeente. Per kern zijn er ambtelijk duidelijke aanspreekpunten zodat snel en klantgericht gehandeld kan worden.

Om dit te bereiken is het bestuur gedepolitiseerd en biedt het geen ruimte meer voor politieke carrières. Hierdoor wordt de neiging aan het pluche te blijven plakken weggenomen en ligt de nadruk op het nemen van de juiste beslissingen in plaats van het eigen carrièreperspectief of wat goed is voor de eigen partij.

Politieke partijen zijn afgeschaft. Het zijn enkel maatschappelijk betrokken burgers die – niet bestuurd vanuit partijdogma's en partij- of persoonlijke belangen – zich voor 4 jaar inzetten voor de publieke zaak. Bestuurders zijn kundige mensen die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid bereid zijn zich voor een beperkt aantal jaren in te zetten voor de publieke zaak. Op die manier wordt de partijdemocratie - of scherper gesteld de dictatuur van de coalitie - weer tot een echte democratie, zoals die ook ooit begonnen is.